

Valtion talouden kehykset 2014–2017

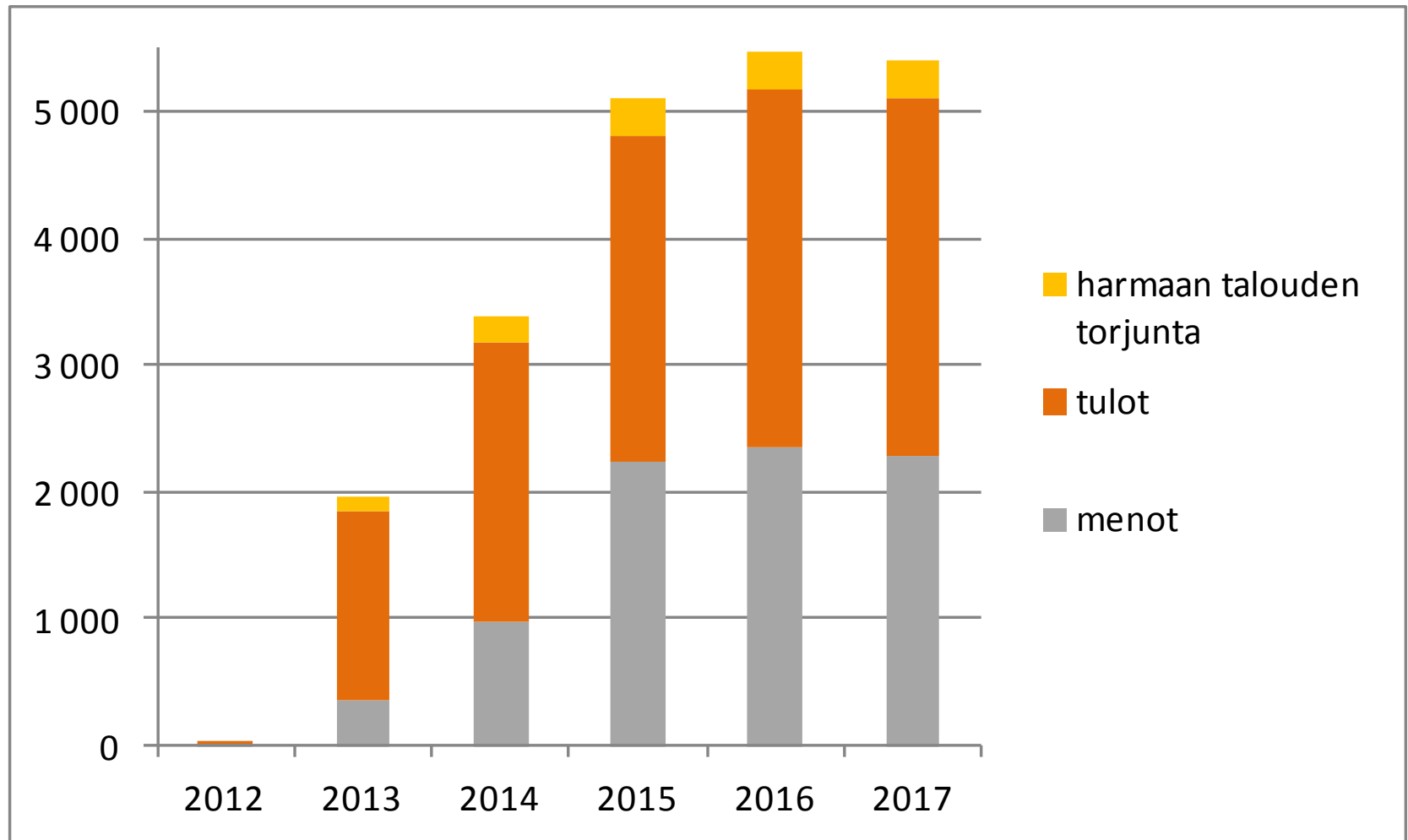
– kuntatalous ja sote - uudistus

Valtiovarainvaliokunta 7.5.2013

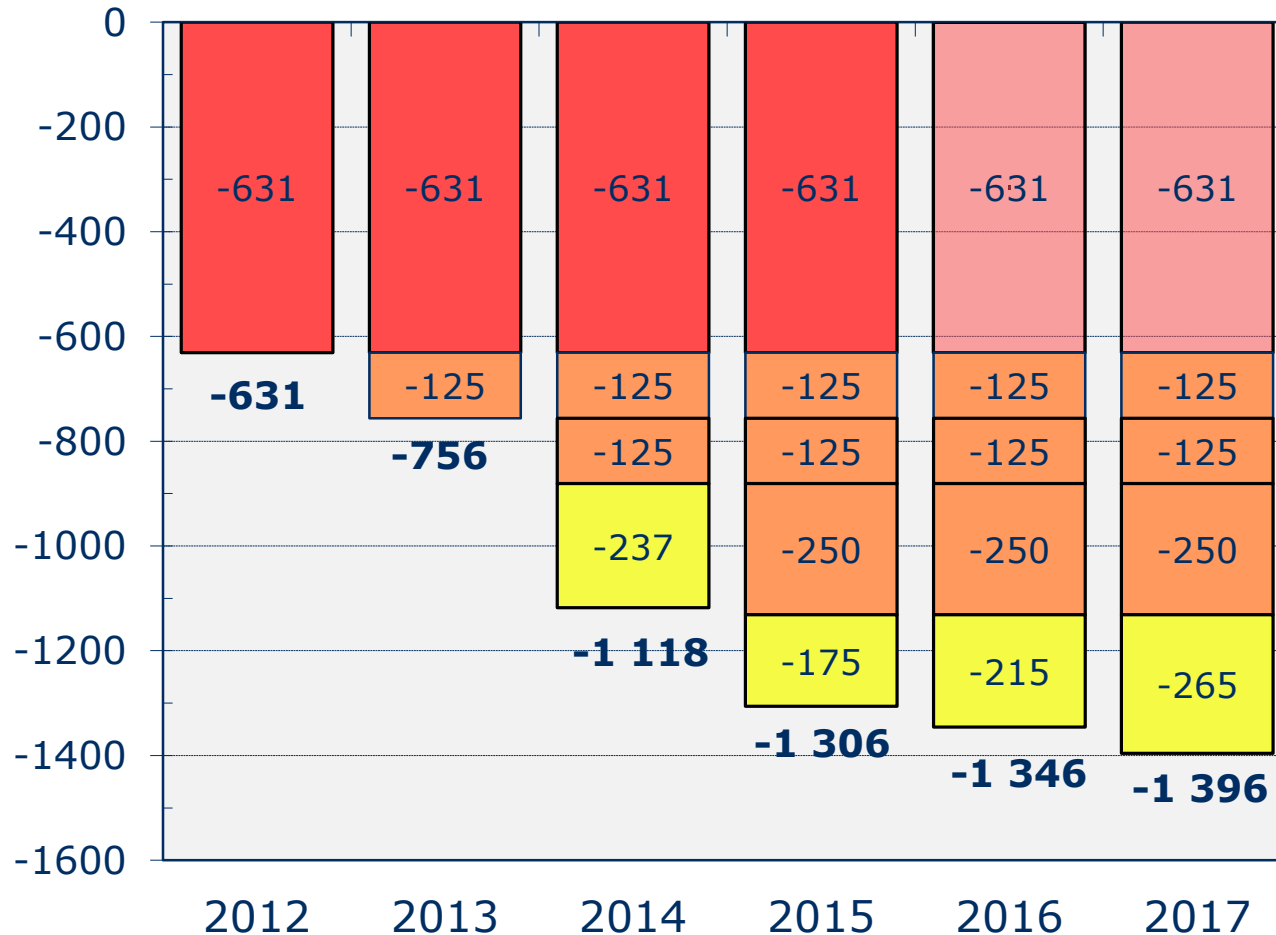
Tuula Haatainen, varatoimitusjohtaja
Reijo Vuorento, apulaisjohtaja, Kuntatalous

Hallituksen päättämät sopeutustoimet, netto, milj. euroa

Hallitusohjelman, kehysriihen 22.3.2012 ja kehysriihen 21.3.2013 päätösten vaikutus kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen, milj. €

Tehdyt päätökset alentavat valtionosuuksien vuositasoa hallituskaudella (v. 2015) **1,3 mrd. euroa eli 16 %**

- Hallitusohjelma: Vo-prosentin tilapäinen muutos - 631 milj. euroa
- Kehysriihi 3/2012
- Kehysriihi 3/2013

Kehyspäättösten vaikutuksia kuntien rahoitusasemaan

Arvio 27.3.2013				
Kehysriihen muutosten vaikutukset kuntatalouden näkökulmasta (n. milj. €) suuruusluokka-arvioita:	2014	2015	2016	2017
Kuntarakennelakiin liittyvät yhdistymisavustukset, -selvitykset ja valt.os menetysten	15	79	81	149
Työmarkkinatuen rahoitus ja aktivointi kunnille 1.1.2015, valtion säästö ja vastaava		-150	-150	-150
Valtionosuuksien leikkaus	-237	-175	-215	-265
Kiinteistöveron kehittäminen	100	110	125	125
Jäteveron tuotto kunnille 1.1.2014	70	70	70	70
Kunnallisverotuksen muutokset (osinkotulot pääomatuloiksi) siltä osin kun ei kompensoida	-80	-80	-80	-80
Yhteisöverotuksen muutokset (verokannan alentaminen, vähennysoikeuksien rajaaminen ja	-115	-72	-95	-107
Arvioitu nettovaikutus kunnille n. milj. €	-247	-218	-264	-258

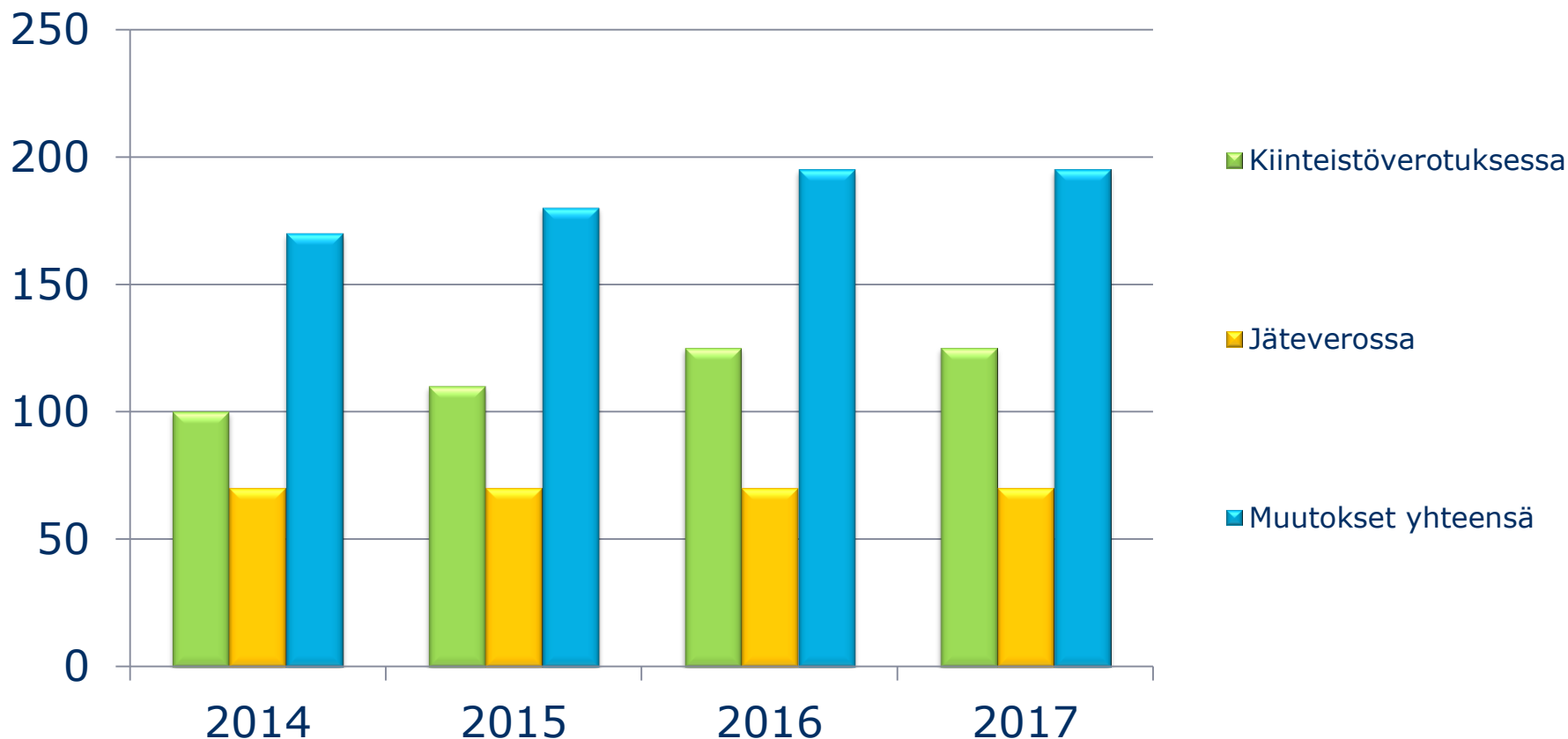
Osinko- ja yhteisöveron muutokset on Kuntaliiton kannan mukaisesti 10.4.2013 PPO – ministeriryhmän kokouksessa esitetty kompensoitavaksi kunnille täysimääräisesti ilman dynaamisten vaikutusten huomioon ottamista. Täten edellä esitettyjä vaikutuksia kuntien rahoitusasemaan (osinkoveromuutos -80milj.€/v ja yhteisöveromuutos n.-115 milj.€/v) ei tältä osin muodostuisi.

Arvio 10.4.2013				
Kehysriihen muutosten vaikutukset kuntatalouden näkökulmasta (n. milj. €) suuruusluokka-arvioita:	2014	2015	2016	2017
Kuntarakennelakiin liittyvät yhdistymisavustukset, -selvitykset ja valt.osuus menetysten	15	79	81	149
Työmarkkinatuen rahoitus ja aktivointi kunnille 1.1.2015, valtion säästö ja vastaava		-150	-150	-150
Valtionosuuksien leikkaus	-237	-175	-215	-265
Kiinteistöveron kehittäminen	100	110	125	125
Jäteveron tuotto kunnille 1.1.2014	70	70	70	70
Arvioitu nettovaikutus kunnille n. milj. €	-52	-66	-89	-71

Muuta:

- Työmarkkinauudistus-150 milj.€ perustuu arvioon, että valtio lisää rahoitusta kuntien aktivointiin
- Vuonna 2012 poistui erillinen korjausavustus 60 milj.€ eikä mitään korvaavaa ole tulossa tilalle
- Harkinnanvaraisista rahoitusavustuksista leikataan 10 milj € vuodesta 2015
- STM:n Kaste-ohjelman leikkaus -2 milj.€ ei ole huomioitu
- Kehysratkaisujen vaikutuksia OKM:n ja STM:n alueille ei ole näissä taulukossa huomioitu

Kehysriihen 21.3.2013 päätösten vaikutus kuntien verotuloihin, milj. €

- Muutokset kunnallisverotuksessa esitetty kompensoitavaksi täysimääräisesti valtionosuuksissa
- Muutokset yhteisöverossa esitetty kompensoitavaksi täysimääräisesti yhteisöveron jako-osuutta korottamalla

Kuntaliiton kannanotto sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen linjauksiin

Kuntaliiton hallitus 2.5.2013

Kuntaliitto pitää tärkeänä (1)

- Kuntarakenne- ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos etenevät yhtä aikaa
- Kunnilla on tiedossaan rakennelain edellyttämän selvitystyön kannalta merkitykselliset sote-linjaukset
- Lähtökohtana on vahva peruskunta
- Siellä, missä vahvoja peruskuntia ei synny, tarvitaan hyvin tiivistä kuntien yhteistoimintaa
- Uudistusta ei voi tehdä vain terveydenhuollon näkökulmasta
- Rinnalla on oltava sosiaalipalvelujen kokonaisuus ja muut kunnan palvelut

Kuntaliitto pitää tärkeänä (2)

- Sote-palvelurakennetta pitäisi voida tarkastella myös muista kuin tiukoista, väestömäärään perustuvista lähtökohdista
 - » Alueen taloudellinen, väestöllinen ja henkilöstö-voimavaroihin liittyvä palvelujen järjestämiskyky
 - » Olemassa olevat palvelujärjestelmät ja yhteistoiminta
- Valtioneuvostolla pitäisi olla toimivalta myöntää poikkeuksia sote-alueita muodostettaessa
- Kehysriihen linjauksen mukaisten 20 000 – 50 000 asukkaan kuntien järjestämisvastuun muodostettava toiminnallinen kokonaisuus

Kuntaliitto pitää tärkeänä (2)

- Sote-palvelurakennetta pitäisi voida tarkastella myös muista kuin tiukoista, väestömäärään perustuvista lähtökohdista
 - » Alueen taloudellinen, väestöllinen ja henkilöstö-voimavaroihin liittyvä palvelujen järjestämiskyky
 - » Olemassa olevat palvelujärjestelmät ja yhteistoiminta
- Valtioneuvostolla pitäisi olla toimivalta myöntää poikkeuksia sote-alueita muodostettaessa
- Kehysriihen linjauksen mukaisten 20 000 – 50 000 asukkaan kuntien järjestämisvastuun muodostettava toiminnallinen kokonaisuus

Alle 20 000 asukkaan kunnilla ei sote-järjestämisvastuuta

- Alle 20 000 asukkaan kunnille ei järj.vastuuta
- Alle 20 000 asukkaan kuntien on voitava kuitenkin tukeutua lähimpään työssäkäynti- ja asiointialueen keskuskuntaan perustason palveluiden järjestämiseksi, josta voi syntyä maantieteellisesti järkevä perustason palveluiden järjestämisalue (vrt. Iisalmi ja Forssa)
- Perustason sote-alueet kuuluisivat laajaan yhteistoiminta-alueeseen, joka vastaisi erityistason sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista

Perustason palveluiden järjestäminen

- Hallituksen kehysriihen linjaus 20 000-50 000 asukkaan kuntien järjestämisvastuusta ei saa johtaa palvelukokonaisuuksien pilkkomiseen
- Palvelukokonaisuuksista ei pidä irrottaa osia (esim. kotihoito tai neuvolat), mikä heikentäisi perustason sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota

Nykyisiin yhteistoiminta-alueisiin verrattuna tavoitteena on oltava

- Yhtenäisten maantieteellisten alueiden muodostuminen
- Väestöpohjan vahvistaminen
- Toimijoiden määrän vähentäminen
- Ratkaisussa tulee turvata kielelliset oikeudet ja harvaan asuttujen alueiden erityistarpeet
- Kaikkien kuntien tulee kuulua johonkin sote-alueeseen

Hallinto- ja rahoitusmallit (1)

- Vastuukuntamalli tai kuntayhtymä
- Vastuukuntamallia on lainsäädännössä määriteltävä nykyistä tarkemmin
- Lainsäädännössä on kehitettävä kuntien mahdollisuuksia ohjata yhteistoiminta-alueen toimintaa ja taloutta
- Äänivallan tulee määräytyä asukasmäärän mukaisessa suhteessa

Hallinto ja rahoitus (2)

- On todennäköistä, että syntyy kahdentasoisia sote-alueita
 - » **Laajan perustason** (=perus +erit.tasoa) palveluista vastaavia sote-alueita
 - » **Perustason** palveluista vastaavia sote-alueita, jotka tukeutuvat muiden palvelujen osalta laajoista sote-palveluista vastaavien alueiden tai kuntien palveluvarustukseen
- Kehysriihen asettamat reunaehdot johtavat nykyisellä kuntarakenteella ketjuuntuviin yhteistoimintajärjestelyihin. Tämä lisää välillistä päätöksentekoa ja edellyttää jatkovalmistelussa huolellista perustuslaillista tarkastelua kunnallisen itsehallinnon näkökulmasta.

Hallinto- ja rahoitusmallit (3)

- Perustason sote-palvelujen rahoitus perustuu väestön ikärakenteella ja sairastavuudella painotettuun kapitaatiomalliin
- Valtionosuudet ohjataan suoraan kunnille
- Vaativien palvelujen rahoituksen painopiste suoriteperusteisissa malleissa

Erityistason palvelut

- Yliopistollisten sairaaloiden hallintomallina kuntayhtymä
- Kuntayhtymän muodostavat järjestämis-vastuussa olevat kunnat ja sote-alueet
- Erityisvastuualueiden (erva) hallinnon yhdistämistä yo-sairaaloiden hallinnon yhteyteen tulisi harkita

Palvelujen saavutettavuus

- Uudistuksen lähtökohtana oltava lähipalvelujen saavutettavuuden turvaaminen
- Päivystyksen järjestämisessä huolehdittava siitä, että sen saavutettavuus ei vaarannu

Perusterveydenhuollon ja sosiaali-palvelujen järjestäminen 2012

Kunnat yhteensä, Manner-Suomi

320

Kunta järjestää palvelut itse

91 kuntaa, väestöstä 60 %

Yhteistoiminta-alueet yhteensä

63, kuntia 229, väestöstä 40 %

Kuntayhtymiä

33, kuntia 140

Vastuukuntamallin yt-alueita

30, kuntia 89

Terveyskeskukset yhteensä

154

Kuntien

91

Kuntayhtymien

33

Vastuukuntien

30

Terveyskeskukset

Alle 20 000 asukasta

77

Yli 20 000 asukasta

77

